

עולם הגרזן בתוכו — ידיעת הגרזן זו, היא לבטלה, שאינה מביאה כל תועלת.

אלא ודאי שהגרזן או הבע"ח יודעים רק מה שנוגע להם למלא תפקידם כראוי — לשמש את האדם (שעי"ז יוכל לשמש את קונו).

ו. וע"פ האמור שאין בעולמו של כל אדם אלא השי"ת והוא, יש לכאר ענינם של המצוות שבין אדם לחבירו — דלכאורה, תוכנם של מצות אלה טובת חבירו, ונמצא, שמלבד השי"ת והוא, ישנה גם מציאותו של חבירו?

והביאור בזה — שהחילוק (החלוקה) למצות שבין אדם למקום, ומצות שבין אדם לחברו וכו',²¹ הוא כבר חילוק בסוג זה גופא, כי לכל לראש: כל המצוות הם בין אדם למקום, וכנ"ל שאין אלא ב' דברים וכו' בעולם של האדם, השי"ת (מצוה המצוות) והאדם (המצווה), אלא שבהם גופא יש לחלק: מצות שבין אדם למקום וכו'.

[ומלבד הנ"ל, הרי ידוע שקיום המצות צריך להיות רק מפני שהוא ציווי הקב"ה, וכמרו"ל: אל יאמר אדם אי אפשר כו' אלא אפשרי וכו' (תו"כ ופרש"י קדושים כ, כו). וא"כ, גם קיום המצוות שבין אדם לחבירו הוא רק מפני ציווי הקב"ה, ולא מפני טובת חבירו,²² כך שגם בהמצוות שבין אדם לחבירו גופא מודגש שאין בעולמו אלא השי"ת והוא.

יש לפרש שזהו כונת מאמר רו"ל (עירובין ק, ב) "אילו לא ניתנה תורה היינו למדין צניעות מחתול וכו'", שהלימוד מחתול אינו אלא אילו לא ניתנה תורה, אבל לאחר שניתנה תורה, צריך להתנהג בצניעות מפני ציווי הקב"ה,²³ וכן כתב הרמב"ם בי"ד הל' מלכים

21) לכאורה כוונת רבינו בהוספת "וכו'" — בנוגע לצער בעלי חיים, כל תשחית, וכיו"ב, שבציוויים אלה מודגשת מציאותם וחיבתם של הבע"ח וכיו"ב כשלעצמם.

22) ולהעיר, שאף שבמצוות אלה הציווי הוא שהאדם מצד עצמו ירצה לקיימם [כמ"ש הרמב"ם בח"פ פ"ו (הובא ונתבאר בלקו"ש חט"ז ע' 248) שרק בנוגע לחוקים צריך האדם לומר שמצד עצמו אינו חפץ לקיימם, אבל בנוגע למצוות שכליות, מצוות שבין אדם לחבירו, גם מצד עצמו צריך לרצות לקיימם] — הרי זה גופא שצריך לרצות לקיימם הוא בשביל שלימות עצמו (לזכך נפשו שלא יהי' מושחת במדותיו).

23) אלא שצריך גם לידע ש"אילו לא ניתנה תורה היינו למדין צניעות מחתול" — כדי שקיום ציווי התורה בנוגע לצניעות יהי' באופן שירצה בכך מצד עצמו (ראה לקו"ש ח"ח ע' 130 הערה 49).